

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว

: กรณีศึกษา อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

The Readiness of Green Industrial A Case Study of Food Industry
in Samutsakhon Province

มนิรัตน์ ดวงสงค์ (Maneerat Duangsong)¹ ศรีศักดิ์ สุนทรไชย (Saridak Soontornchai)²

สุดาว เลิศวิสุทธิไพบูลย์ (Sudaw Lertwisutpainoon)³

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 2) ปัจจัยความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความพร้อมของโรงงานในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร และ 3) แนวทางการส่งเสริมการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ประชากรที่ศึกษาคือ โรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ในเขต จังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว และยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวที่ทำการสุ่มอย่างง่ายได้โรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว และยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวประเภทละ 10 แห่ง และได้เลือกตัวอย่างอย่างเจาะจง ในระดับบริหาร 1 คน หัวหน้างาน 2 คน และสุ่มอย่างง่ายแบบบังเอิญ พนักงานระดับปฏิบัติการ ได้กลุ่มตัวอย่างในทั้ง 2 ประเภทโรงงาน รวม 404 คน และ 406 คนตามลำดับ เครื่องที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.700 ถึง 0.856 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) พนักงานทุกระดับของทั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้รับรองและไม่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวให้ความสำคัญมากกับปัจจัยภายในองค์กรเช่นเดียวกัน ดังนั้นโรงงานที่ยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวมีโอกาสที่จะขอการรับรองได้เช่นเดียวกัน 2) ปัจจัยด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหารงบประมาณสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว และ 3) แนวทางการส่งเสริมการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาครคือ ต้องมี การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในอย่างเป็นระบบ และต้องมีการใช้เทคโนโลยีสะอาด โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้วัตถุดิบ และพลังงานในการผลิต ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ กลุ่มอุตสาหกรรมสีเขียวนี้ยังต้องเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชนและสังคมด้วย และควรขยายเครือข่ายผ่านห่วงโซ่อุปทานสีเขียว โดยสนับสนุนให้ลูกค้าของโรงงานหรือโรงงานด้วยกันเข้าสู่กระบวนการสีเขียว เป็นพันธมิตรเพื่อสิ่งแวดล้อมร่วมกัน อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมสีเขียว อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จังหวัดสมุทรสาคร

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช mane_md1603@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช hsasosar@hotmail.com.

³ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sudawlert@yahoo.com.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to: (1) study readiness situation for being Green Industry; (2) identify the factors associated with the readiness for being Green Industry; and (3) develop guidelines for promoting of being Green Industry for food processing industries in Samut Sakhon province. The study was conducted in two types of food processing industries in Samut Sakhon with and without Green Industry certification; 10 factories were randomly selected from each type. From each factory, 1 executive and 2 supervisors were purposively selected and operational level workers were randomly selected, totally 404 and 406 from both types of industries to participate in the study. Tool used was a questionnaire with the reliability value of 0.700–0.856. Data were analyzed as percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The findings of this research revealed that: (1) the personnel at all levels of both types of food processing industries paid significant attention to internal organizational factors; therefore, the industries without Green Industry certification also had a chance to receive such certification; (2) the factors related to policy, administrative structure and funding support were associated with the readiness to be a Green Industry; and (3) the guidelines for promoting of being Green Industry among food processing factories in Samut Sakhon Province had to include an internal environmental management system and the use of clean technology by enhancing the efficient use of raw materials and production energy to reduce operating cost

Keywords: Green industry, Food processing industry, Samut Sakhon Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันส่งผลให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ประชากรโลกเพิ่มสูงขึ้น ความต้องการอาหารมากขึ้น ประเทศไทยถือเป็นแหล่งวัตถุดิบสำคัญ สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเอื้อต่อการประกอบอุตสาหกรรม เนื่องจากอยู่ในเขตปริมณฑลใกล้ กรุงเทพมหานครมีการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ประกอบกับมีโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมต่อการลงทุน การขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิด จากภาคอุตสาหกรรมทำให้เกิดแนวทางการจัดการที่เรียกว่า “อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)” ขึ้นมา ที่ทุกภาคส่วนในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ให้ความสนใจแนวคิดอุตสาหกรรมสีเขียว ซึ่งเป็นการจัดการโรงงานหรืออุตสาหกรรมที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การหมุนเวียนของเสียกลับมาใช้ใหม่ (Waste Recovery) ในกระบวนการผลิต การป้องกันปัญหามลพิษโดยใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) รวมทั้งการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco Product) โรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำนวนมาก มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดจำนวน 4,965 แห่ง เป็นโรงงานอุตสาหกรรมอาหารจำนวน 501 โรงงาน และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การขยายตัวอย่างต่อเนื่องนี้ ส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งปัญหาน้ำเสีย ขยะมูลฝอย การใช้พลังงาน มลภาวะทางอากาศจากกลิ่นเหม็นจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน (สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร 2553)

ข้อมูลจากกระทรวงอุตสาหกรรมพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวมีอุตสาหกรรมอาหาร เพียงร้อยละ 2.99 (สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม 2554) ของโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวทั้งหมด ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวในจังหวัดสมุทรสาคร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ดังกล่าว รวมทั้งแนวทางในการส่งเสริม ความพร้อมต่อการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวเพื่อช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เกิดภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารในไทยให้เข้าสู่โครงการฯ เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองสู่การเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว

การเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวจะมีส่วนช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เกิดภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรม และ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว มีทั้งปัจจัยภายในองค์กร อันได้แก่ ความพร้อมของสภาพบุคคลหรือองค์กรที่มีภาวะสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย ทางสุขภาพ และกระบวนการ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ จัดทำและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสมฤทธิ์ผล หรือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่องค์กรไม่สามารถกำหนดได้แต่มีผลกระทบต่อในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐ และกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดของภาครัฐในจังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

2. เพื่อหาปัจจัยความสัมพันธ์เกี่ยวข้องความพร้อมของโรงงานในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ในเขต จังหวัดสมุทรสาคร ที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว และยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว จำนวนอย่างละ 10 แห่งโดยกำหนดการเลือกตัวอย่างอย่างเจาะจงจากผู้บริหาร 1 คน รวม 10 คน หัวหน้างาน 2 คน รวม 20 คน สุ่มตัวอย่างง่ายแบบบังเอิญ โดยเลือกพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ในเขต จังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว และยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว รวม 406 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับ พนักงาน หัวหน้า และผู้บริหาร โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ จำนวนคำถาม 3 ข้อ ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว จำนวนคำถาม 7 ข้อ ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายในองค์กร จำนวนคำถาม 21 ข้อ สำหรับพนักงาน และ หัวหน้างาน และจำนวนคำถาม 22 ข้อ สำหรับผู้บริหาร ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายในองค์กร มีจำนวน 12 ข้อ สำหรับพนักงาน และจำนวนคำถาม 10 ข้อ หัวหน้างาน และ สำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 5 ปัจจัยปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐมี มีจำนวนคำถาม 13 ข้อ ,11 ข้อ ,12 ข้อ สำหรับพนักงาน ,หัวหน้างาน และผู้บริหารตามลำดับ

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะที่มีเกี่ยวกับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในส่วนของปัจจัยความพร้อม ปัญหาอุปสรรคหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาความตรงทางด้านเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาขอรับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ 3 คน หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการใช้ภาษา และความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่กำหนด

2) การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด ผู้ศึกษานำแบบสอบถามดังกล่าวไปทำการทดสอบ (Try - Out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและพนักงานระดับหัวหน้างานและระดับปฏิบัติการของโรงงานอาหารแปรรูป บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ธุรกิจโรงงานแปรรูปไข่ (หนองจอก) จำนวน 30 ชุด โดยวิธีการหาค่าสอดคล้องในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของ Cronbach's Alpha สำหรับแบบสอบถามที่เป็น Rating Scale และ Kuder-Richardson (KR-20) สำหรับแบบสอบถามวัดความรู้ เพื่อหาความเชื่อมั่น ถ้ามากกว่า 0.7 แสดงว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.700 ถึง 0.856

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและพนักงานระดับหัวหน้างานและพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว 10 แห่ง และยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว 10 แห่ง ในเขต จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา ข้อมูลจากทางเว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและโครงสร้างองค์กร, งบประมาณสนับสนุน, สาธารณูปโภคต่างๆ, การมีส่วนร่วมและความพร้อมของบุคลากร ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คือปัจจัยภายนอกองค์กรและปัจจัยภายในองค์กร ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบสอบถาม แยกลักษณะของคำถาม ในแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

2) สถิติเชิงอนุมาน (Interferential Statistic) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ปัจจัยภายนอกองค์กร และปัจจัยภายในองค์กร กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

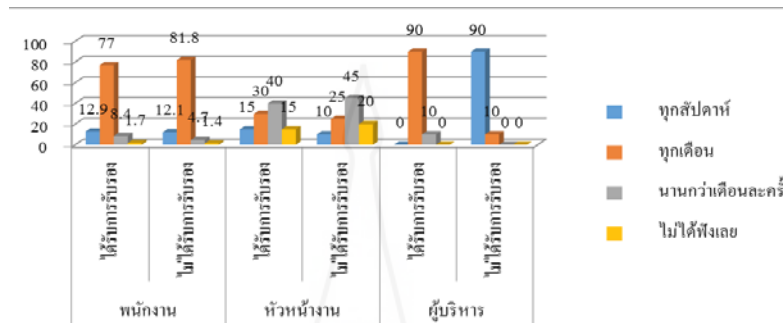
1. สถานการณ์ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว โดยใช้คำร้อยละ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียวจากที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีการรับฟังในเรื่องที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียวจากที่ทำงานอย่างน้อยทุกเดือน ความถี่การรับรู้ข่าวสารจากที่ทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวจากที่ทำงานทุกสัปดาห์มีมากในกลุ่มผู้บริหารถึงร้อยละ 90 และ มีความถี่ทุกเดือนของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวร้อยละ 90 ในกลุ่มผู้บริหารเช่นเดียวกันและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว โรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว

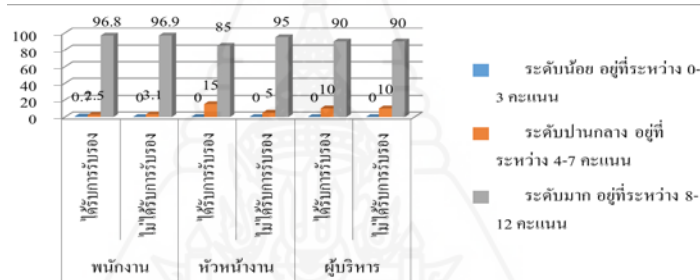

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เขียวและที่ไม่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียวระดับมาก ถึงมากกว่าร้อยละ 90 ดังภาพที่ 1-2

ภาพที่ 1 ร้อยละ ความรู้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 2 ร้อยละ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของโรงงานในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

2.1) ปัจจัยภายในองค์กร การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์กร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์กรในระดับมาก ถึง มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละปัจจัยอยู่ในช่วง 4.00-4.90 ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสำหรับปัจจัยภายในองค์กร

ปัจจัยภายในองค์กร	พนักงาน		หัวหน้างาน		ผู้บริหาร	
	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล
นโยบาย โครงสร้าง	4.66	มากที่สุด	4.30	มากที่สุด	4.90	มากที่สุด
การบริหาร						
งบประมาณสนับสนุน	4.38	มากที่สุด	4.15	มาก	4.90	มากที่สุด
สาธารณูปโภค	4.35	มากที่สุด	4.00	มาก	4.61	มากที่สุด

2.2) การมีส่วนร่วมต่ออุตสาหกรรมสีเขียว การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่ออุตสาหกรรมสีเขียว โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมต่ออุตสาหกรรมสีเขียวด้านต่างๆอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ในช่วง 3.66-5.00 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสำหรับ การมีส่วนร่วมต่ออุตสาหกรรมสีเขียว

การมีส่วนร่วมต่อ	พนักงาน		หัวหน้างาน		ผู้บริหาร	
	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล
ด้านนโยบาย	4.65	มากที่สุด	3.80	มาก	4.90	มากที่สุด
ด้านการวางแผน	4.16	มาก	3.50	มาก	5.00	มากที่สุด
ด้านการนำไปปฏิบัติ	4.25	มากที่สุด	3.50	มาก	4.80	มากที่สุด
ด้านการติดตาม	4.12	มาก	3.60	มาก	4.70	มากที่สุด
ประเมินผล						

2.3) ปัจจัยปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสำหรับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ในช่วง 3.95-4.90 ดังตารางที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสำหรับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ

ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
กลุ่มพนักงาน กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความเหมาะสมและไม่มีความซ้ำซ้อน	4.45	มากที่สุด
กลุ่มหัวหน้างาน ภาครัฐมีมาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีเพื่อจูงใจให้ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม	3.95	มาก
กลุ่มผู้บริหาร เรื่องภาครัฐควรเร่งให้ผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.90	มากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆ กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อดูความสัมพันธ์ พบว่า ด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหารในด้านโครงสร้างการบริหารมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก ด้านงบประมาณสนับสนุน มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันในระดับสูง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว ของพนักงาน หัวหน้างาน และผู้บริหารในโรงงานที่ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวและยังไม่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียวจากกระทรวงอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ความรู้ ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 4-6

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆกับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว: กลุ่มพนักงาน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อม	กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป					
	ได้รับการรับรอง			ไม่ได้รับการรับรอง		
	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านนโยบาย	0.19	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำมาก	0.16	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำมาก
ด้านโครงสร้างการบริหาร	0.65	0.00*	ความสัมพันธ์สูง	0.66	0.00*	ความสัมพันธ์สูง
ด้านงบประมาณสนับสนุน	0.70	0.00*	ความสัมพันธ์สูง	0.70	0.00*	ความสัมพันธ์สูง
การรับรู้ข่าวสาร โดย การรับฟังจากที่ทำงาน	0.15	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำมาก	0.04	0.47	ไม่มีความสัมพันธ์
ความรู้ ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว	0.00	0.98	ไม่มีความสัมพันธ์	0.16	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำมาก
ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ	0.34	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำ	0.23	0.00*	ความสัมพันธ์ต่ำ

*p-value < 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆกับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว : กลุ่มหัวหน้างาน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อม	กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป					
	ได้รับการรับรอง			ไม่ได้รับการรับรอง		
	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านนโยบาย	0.65	0.00*	ความสัมพันธ์สูง	0.74	0.00*	ความสัมพันธ์สูง
ด้านโครงสร้างการบริหาร	0.67	0.00*	ความสัมพันธ์สูง	0.62	0.00*	ความสัมพันธ์สูง
ด้านงบประมาณสนับสนุน	0.77	0.00*	ความสัมพันธ์สูง	0.94	0.00*	ความสัมพันธ์สูงมาก
การรับรู้ข่าวสาร โดย การรับฟังจากที่ทำงาน	0.05	0.84	ไม่มีความสัมพันธ์	0.24	0.32	ไม่มีความสัมพันธ์
ความรู้ ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับ	0.11	0.66	ไม่มีความสัมพันธ์	0.03	0.90	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ	0.30	0.20	ไม่มีความสัมพันธ์	0.06	0.81	ไม่มีความสัมพันธ์

*p-value < 0.05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆกับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว : กลุ่มผู้บริหาร

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อม	กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป					
	ได้รับการรับรอง			ไม่ได้รับการรับรอง		
	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์	ค่าสหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านนโยบาย	0.67	0.04*	ความสัมพันธ์สูง	0.57	0.08	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านโครงสร้างการบริหาร	0.52	0.24	ไม่มีความสัมพันธ์	0.89	0.00*	ความสัมพันธ์สูงมาก
ด้านงบประมาณสนับสนุน	0.22	0.55	ไม่มีความสัมพันธ์	0.58	0.08	ไม่มีความสัมพันธ์
การรับรู้ข่าวสาร โดย การรับฟัง	1	0.00*	ความสัมพันธ์กันเต็มที่	0.68	0.03*	ความสัมพันธ์กันสูง
ความรู้ ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว	1	0.00*	ความสัมพันธ์เต็มที่	0.54	0.11	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ	0.51	0.13	ไม่มีความสัมพันธ์	0.55	0.1	ไม่มีความสัมพันธ์

*p-value < 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

สถานการณ์ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ทำงานเป็นแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว แสดงให้เห็นว่าสื่ออื่นๆ ยังให้ข้อมูลในเรื่องเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียวน้อย หรือพนักงานทุกระดับไม่ได้ให้ความสนใจศึกษาหรือรับข้อมูลจากสื่อต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว

พนักงานทุกระดับของทั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรอง อุตสาหกรรมสีเขียว ให้ความสำคัญมากกับปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ ด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านงบประมาณสนับสนุน ด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ความรู้ ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสีเขียว ด้านนโยบาย ด้านการวางแผน ด้านการนำไปปฏิบัติ ด้านการติดตามประเมินผล เช่นเดียวกับปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของโรงงานในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร ด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหาร, งบประมาณสนับสนุน มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวแนวทางการส่งเสริมการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จากผลการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวกรณีศึกษาอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของโรงงานในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เป็นปัจจัยภายในองค์กร ด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหาร งบประมาณ และ สาธารณูปโภค

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายในองค์กรเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว ดังนั้น การส่งเสริมการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวของโรงงานอาหารแปรรูปในจังหวัดสมุทรสาคร จะต้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

1) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการ และ โครงสร้างการบริหาร ที่ชัดเจน เพื่อให้จัดการสิ่งแวดล้อมภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ถือว่า เป็นจุดที่เริ่มยากขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง เพราะต้องมีการปรับปรุงโรงงานอย่างจริงจังในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) การผลิตต้องให้ความสำคัญและเชื่อมโยงระหว่างต้นทุนการผลิตกับต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม
- (2) การตลาดควรใช้กลไกทางการตลาดเป็นเครื่องมือการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพยายามที่จะทำการผลิตสินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (3) การจัดการบริหารงานด้านบุคคล โดยสรรหาพนักงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม รวมถึงจัดอบรมพนักงานให้มีความรู้ความตระหนักในเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวมถึงการปฏิบัติที่จะลดผลกระทบดังกล่าว

2) ใช้เทคโนโลยีสะอาดเพื่อลดการใช้งบประมาณการลงทุนด้านระบบบำบัดมลพิษสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้วัตถุดิบ และพลังงานในการผลิต ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต โดยการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ บริการ และกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดของเสียที่แหล่งกำเนิด เป็นการลดภาระในการกำจัดของเสีย ช่วยประหยัดวัตถุดิบและพลังงาน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกอีกทั้งเป็นการพัฒนาขีดความสามารถ และประสิทธิภาพของการประกอบธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของเมธสิทธิ์ มุทะธากุล (2553:36-48) ศึกษาเรื่องการจัดการธุรกิจเพื่อความยั่งยืนสำหรับกระบวนการผลิตไวน์ กรณีศึกษาในประเทศไทย พบว่าธุรกิจตระหนักดีว่าจำเป็นต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยไม่มุ่งหวังกำไรเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนรอบข้าง เพื่อจะไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยปัจจัยผลักดันที่ก่อให้เกิดการจัดการธุรกิจที่ยั่งยืนประการหนึ่งคือการลดต้นทุนการผลิตเนื่องจากในการจัดการสิ่งแวดล้อมหลายอย่างนั้นก่อให้เกิดต้นทุนส่วนเพิ่มสำหรับธุรกิจแต่หากมองในระยะยาวแล้ว การลงทุนนั้นก่อให้เกิดผลตอบแทนขึ้น คือ การที่ธุรกิจสามารถประหยัดต้นทุนจากสิ่งที่ทำเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมได้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียวต้องการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้สินค้าและบริการที่เป็นไปตามความต้องการของตลาด และต้องปรับตัวให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องออกแบบเป็นระบบประหยัดพลังงาน ต้องปรับระบบใหม่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น รวมถึงการสร้างความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม.(2555).เรื่องข้อร้องเรียนมลพิษอุตสาหกรรม.สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2555 ,
จาก<http://www2.diw.go.th/PIC/corapliantst.html>
- กรมควบคุมมลพิษ.(2548). แนวปฏิบัติที่ดีด้านการป้องกันและลดมลพิษอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป:
ประเภทปลา.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร.สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.กรมโรงงานอุตสาหกรรม. 2548.
- ตำราระบบการจัดการมลพิษจากอุตสาหกรรม. นนทบุรี: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- กระทรวงอุตสาหกรรม.2552. แผนแม่บทอุตสาหกรรมอาหาร 2553 –2557.กรุงเทพมหานคร.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

กระทรวงอุตสาหกรรม.

วชิณิพร เศรษฐลักโก.2549.การบริหารธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เยือกแข็ง.

ดุชนินิพนธ์ ดุชนินิพนธ์ิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม.(2555). รายชื่ออุตสาหกรรมสีเขียวในจังหวัดสมุทรสาคร.

สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555,จาก <http://www.greenindustry.go.th/factorysearch.php?lang>

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. (2557, ธันวาคม). รายชื่ออุตสาหกรรมสีเขียวในจังหวัดสมุทรสาคร.

สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2557, <http://www.greenindustry.go.th/factorysearch.php?lang>=

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.(2555, พฤษภาคม). รายงานสถิติอุตสาหกรรม.สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2555,

จาก <http://www.oie.go.th/academic/statistics>

สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร.(2553, พฤษภาคม). รายงานสภาวะอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร.

สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2553,จาก <http://www.industry.go.th/samutsakhon/>

สถาบันอาหาร. (2554). รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมอาหารไทย. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2554,

จาก [http://fic.nfi.or.th/index.php/trade-a-market/hot-report/th-](http://fic.nfi.or.th/index.php/trade-a-market/hot-report/th-food-industry-quarterly-forecast?start=20&page=6)

[food-industry-quarterly-forecast?start=20&page=6](http://fic.nfi.or.th/index.php/trade-a-market/hot-report/th-food-industry-quarterly-forecast?start=20&page=6)

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2552. มาตรฐานสีเขียว. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2556,จาก <http://www.ftpi.or.th/>

